

ДОКЛАД

на Декана на Историческия факултет
за периода 20 септември 2017 – 20 септември 2018 година

Уважаеми колеги преподаватели, служители,
докторанти и студенти в Историческия факултет,

Настоящият доклад за работата на Историческия факултет обхваща периода 20 септември 2017 – 20 септември 2018 година. Историческият факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ следва ясно определената мисия като образователен, научен и художественотворчески център с общонационално значение, който осигурява фундаментална подготовка, специализация и квалификация в областта на хуманитарните, социалните, природните и др. науки и провежда обучение за придобиване на образователно-квалификационните степени „бакалавър“ и „магистър“ и на образователната и научна степен „доктор“. Освен образователната си дейност Факултетът извършва научни и приложни изследвания, които, с оглед на естеството си, подпомагат и се отразяват позитивно на образователния процес.

Дейността на Историческия факултет се осъществява в съответствие със Закона за висшето образование, Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ и други нормативни актове относно подготовката на студенти и докторанти, както и за развитието на науката и културата.

Като основно звено на Университета, Историческият факултет обединява пет катедри с оглед оптималното осигуряване на обучението на студентите по

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

една или група сродни специалности, като разполага с необходимия академичен състав на основен трудов договор, съгласно изискванията на Закона за висшето образование, и поддържа активни национални и международни контакти по въпросите на обучението, научната и художествено-творческата дейност.

Историческият факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ е единственият, който предлага обучение в 4 акредитирани научни направления: 1.3. „Педагогика на обучението по...“; 2.2. „История и археология“; 3.1. „Социология, антропология, науки за културата“; 4.4. „Науки за Земята (география)“, в които се реализира обучение по 9 бакалавърски програми:

- ✓ **Археология** – редовно обучение;
- ✓ **География** – редовно и задочно обучение;
- ✓ **Етнология** – редовно обучение;
- ✓ **История** – редовно и задочно обучение;
- ✓ **Културен туризъм** – редовно и задочно обучение;
- ✓ **Педагогика на обучението по история и география** – редовно и задочно обучение;
- ✓ **Педагогика на обучението по история и философия** – редовно обучение – Филиал Враца;
- ✓ **Педагогика на обучението по история и чужд език** – редовно обучение;
- ✓ **Регионално развитие и геоекономика** – редовно обучение.

Преподавателската дейност на академичния състав на Историческия факултет е свързана и с обезпечаването на обучението в бакалавърските програми „Български език и история“ (редовна и задочна форма) и „Български език и география“ (редовна и задочна форма) при Филологически факултет и във Филиала на ВТУ в гр. Враца с четири специалности редовна форма на обучение - „Педагогика на обучението по история и география“, „Педагогика на обучението по история и философия“, „Педагогика на обучението по български език и

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

история“ и „Педагогика на обучението по български език и география“. Ние предлагаме широка палитра от над петнадесет специализиращи магистърски програми, част от които нямат аналог в страната.

Началото на третата година на мандата съвпадна с кандидатстудентския прием за академичната 2017/2018 година. В продължаващите тежки условия основната ни задача беше в максимална степен усвояване на предварително заложената държавна поръчка в бакалавърската и магистърската степен на обучение. Полагайки големи усилия, в началото на академичната 2017/2018 година в редовна и задочна форма на обучение бяха приети общо 114 първокурсници – с 1 повече от предходната 2016/2017 година (общо 113). През изтеклата академична година приемът на първокурсници във Филиала на ВТУ в гр. Враца беше осъществен в три бакалавърски специалности редовна форма на обучение – „История и философия“, „Български език и история“, „Български език и география“ с общо 46 студенти. Все по-успешна и по-добра е координацията с ръководството на Филиал Враца.

В Исторически факултет и през изминалата година се отстояваше изграденият управленски модел за ангажиране на широк кръг от преподаватели, служители, докторанти и студенти. Провеждаха се декански съвети, осъществяваха се работни срещи в различни формати с ръководителите на катедри, ръководителите на магистърски програми, със служители, докторанти, студенти, потребители на кадри и др. за решаване на множеството конкретни въпроси. С цел максимална информираност деканското ръководство продължи стриктно да спазва практиката своевременно да се изпраща по електронен път получената във Факултета информация до всички преподаватели и служители.

Въпреки напрегната и сложна обстановка нашият екип се справи с поставените задачи и бих искал да изкажа своята благодарност за отличните колегиални отношения на заместник-деканите доц. д-р Петя Събева – *зам.-декан по акредитацията и работата със студенти*, доц. д-р Николай Кънев – *зам.-*

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

декан по управление на качеството и научноизследователската дейност, и доц. д-р Димитър Симеонов – зам.-декан по учебната дейност. Благодарност и към преподавателите, служителите и ръководителите на съответните катедри:

„Стара и средновековна история“ – с ръководител доц. д-р Иван Лазаров;

„Нова и най-нова история на България“ – с ръководител доц. д-р Лора Дончева;

„Нова и най-нова обща история“ – с ръководител проф. д-р Валентин Спиридонов;

„География“ – с ръководител проф. д.н. Атанас Дерменджиев;

„Археология“ – с ръководител доц. д-р Олег Александров.

Към м. септември 2018 г. актуалната структура на нашия академичен състав е представена в таблица 1.

Табл. 1

Щатен състав на Историческия факултет (към м. септември 2018 г.)

Академична длъжност	Научна степен	Брой	% от общия академичен състав
професор	доктор на науките	5	8,5
професор	доктор	10	16,9
доцент	доктор	24	40,7
главен асистент	доктор	14	23,7
асистент	доктор	3	5,1
асистент	-	1	1,7
старши преподавател		1	1,7
преподавател		1	1,7
ОБЩО		59	100

Административната дейност във Факултета след проведените реформи от ноември 2017 г. е подкрепена от двама организатори учебен процес и един секретар. За отчетения период продължи да се следва политиката за внимателно обмисляне на новообявените конкурси за щатни места (не са реализирани такива) и кариерно израстване на колегите. Последното се изразява в обявен един конкурс за „доцент“ в направление 2.2. „История и археология“. За нашия факултет е привилегия да обявим, че успешно завърши процедурата за

придобиване на научната степен „доктор на науките“ в направление 4.4. „*Науки за земята*“ на проф. д.н. Атанас Дерменджиев.

Уважаеми колеги, извършената през годината работа е плод на упорития труд на всички преподаватели и служители, както и на активното участие на студентите и докторантите. Всички те според своите сили и възможности вложиха в изпълнение на ежедневните си задължения висок професионализъм и солидарна ангажираност.

I. Учебна дейност

И през изтеклата академична година деканското ръководство продължи целенасочената образователна политика за превръщане на Историческия факултет в академичен модел за гарантиране на конкурентноспособен образователен продукт, ориентиран към потребностите на студентите, потребителите на кадри и обществото.

Организацията, управлението и провеждането на учебния процес е сред основните приоритети на Факултета. Усилията бяха насочени към подобряване на образователната среда (във Велико Търново и Враца) при постоянна координация с ресорния зам.-ректор, ръководителите на катедри, ръководството на Филиал Враца, преподавателите, организаторите на учебния процес, инспекторите от новоизградения УЦАОС (Университетски център за административно обслужване на студентите) и чрез ритмична рефлексия от обучаваните студенти.

Организация на учебния процес

За периода своевременно се изготвяха и публикуваха правилата за организация на учебния процес, графици за учебните занятия, разпределението на учебните зали и семинари, местата за практиките, датите за държавните изпити и залите. Продължи процесът за част от действащите специалности в

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

отделните курсове да се прилага редукция на аудиторната заетост. По-същество това увеличава реалната преподавателска ангажираност за по-дълъг период от време, което затруднява кадровото израстване и кадровата политика на Факултета. Този процес протича паралелно с ограничаване на привличането на външни преподаватели и опити за рационализиране на групите от намаляващи студенти в общи потоци, съобразно професионалните направления.

Специализираната факултетска комисия по учебни дейности и наблюдение, анализиране, оценяване, актуализиране и одобряване на програмите за обучение по специалностите в професионалните направления с председател ресорния зам.-декан доц. д-р Димитър Симеонов проведе няколко заседания. На тях беше обсъдена, приета, предложена за утвърждаване от Факултетния съвет и Академичния съвет документацията (учебен план, квалификационна характеристика и преподавателска обезпеченост) за две изцяло нови образователни програми в ОКС „бакалавър“ – „Педагогика на обучението по история и информационни технологии“ (приета на заседание на Академичния съвет, протокол №5, от 5 май 2018 г.) и „Педагогика на обучението по география и физическо възпитание“ (приета на заседание на Академичния съвет, протокол №7, от 18 юни 2018 г.). Реализацията на тези две образователни програми не беше възможно без професионалното участие на проф. Красимира Мутафова и проф. Стела Дерменджиева и представителите от Факултет по Математика и информатика – доц. Марияна Николова, и Педагогически факултет (катедра „Теория и методика на физическото възпитание“) – проф. Димитринка Цонкова и доц. Светослав Стефанов. Обща е увереността, че с тези две образователни програми ще нарасне конкурентоспособността на Факултета за учебната 2019-2020 година.

Много важно бе активното участие на представителите на потребителите на кадри в обсъждането. Те споделиха своите виждания не само конкретно за новите учебни планове на бакалавърските програми от направление 1.3.

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

„Педагогика на обучението по ...“, но и за цялостния модел на изготвяне на учебни планове във ВТУ и в частност в Исторически факултет, които да са съобразени с потребностите на образователните и културно-образователните институции в страната и региона, включително и чрез съвсем конкретни предложения за дисциплини и програми. Присъстващите на заседанията изказаха задоволството си от балансираната подготовка по методически, интердисциплинарни и базови учебни дисциплини, която дава своя резултат със създаването на качествени и добре подготвени за естеството на учебния процес в средните училища млади специалисти, които са предпочитани от директорите при подбора на нови кадри.

По предложение на комисията бяха приети и утвърдени нови учебни планове за ОКС „магистър“ на образователната програма „Обща история. Европейска цивилизация: антично и средновековно наследство“ – 2 сем. редовно и задочно обучение и 3 сем. редовно и задочно обучение (приети на заседание на Академичния съвет, протокол №5, от 4 май 2018 г.).

Учебна документация

От първостепенно значение за образователната дейност е създаването и обновяването на учебната документация. Тя е рамката, показваща визията за адекватност спрямо конкурентната среда и динамиката в търсенето на образователни продукти в съответствие с новите образователни и научни приоритети. Това е задължително условие за постигане на прагматична ориентация и адекватност спрямо бъдещата реализация на студентите и основен фундамент на успешната маркетингова политика за привличане на кандидат-студенти в специалностите на Факултета.

През изминалата година усилията на деканското ръководство бяха насочени към овладяване на новостите в електронната система на УЦАОС (т. нар. електронно административно обслужване на студентите). Това е безспорно

постижение за Университета, но като всяка една нова система има нужда от настройване и прецизиране. В хода на тези необходими промени се наложи етичен стил на дискусия, обсъждане в катедрите, Програмните съвети, Специализираната факултетска комисия по учебни дейности и от Факултетния съвет. Институционалната акредитация на ВТУ и факултетските програмни акредитации наложиха спешно разполагането на учебната документация в университетската информационна система за управление на учебния процес. Това е едновременно полезна и перспективна дейност, но и затрудняваща за администриране (въпреки променените правила от пролетта на 2018 г.).

Обучение в бакалавърски програми

За поддържането на устойчив интерес към предлаганите от Факултета образователни програми, при силната конкурентна среда, проработи наложеният модел за хармонизиране на бакалавърските планове в направление 1.3. „Педагогика на обучението по ...“. Той беше възприет и за новите образователни програми по „Педагогика на обучението по история и информационни технологии“ и „Педагогика на обучението по география и физическо възпитание“. За успеха на този модел допринесе подкрепата и единомислието на деканските ръководства на Исторически, Филологически, Философски, Педагогически факултет и факултет Математика и информатика.

Проявеното за втора поредна година разбиране на ректорското ръководство доведе до възможността за освобождаване от първа такса на първокурсниците в редовна форма на обучение за три от нашите направления. Тази мярка рефлектира положително върху настоящия прием и доказва, че работещите идеи са в полза за цялата ни академична общност.

Ограниченията, които се наложиха чрез „ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 64 на МС от 25.03.2016 г. за условията и реда за утвърждаване на броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за приемане

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

на Списък на приоритетните професионални направления и на Списък на защитените специалности“, продължиха да рефлектират негативно върху неосъществените промени в учебните практики в реална работна среда спрямо възможностите за бъдеща професионална реализация за специалност „Културен туризъм“, което би имало силен мотивиращ ефект. В тези планове трябва да се намери балансът между вътрешната аудиторна заетост, наличния академичен състав и търсеното на пазара на труда.

Към 20 септември 2018 г. общият брой студенти във Факултета в ОКС „бакалавър“ е 411, от които 268 са разпределени в редовна форма на обучение и 143 в задочна форма на обучение (виж. таблица 2).

Табл. 2

**Брой студенти ОКС „бакалавър“ в Исторически факултет
по форма и статут (към 20.09.2018 г.)**

ОКС	Вид	Форма	Статус	Брой студенти
Бакалавър	След средно образование	Задочна	Учи	143
Бакалавър	След средно образование	Редовна	Учи	268
Бакалавър	След средно образование	Задочна	Прекъснал	23
Бакалавър	След средно образование	Редовна	Прекъснал	59
Бакалавър	След средно образование	Задочна	Загубил права	21
Бакалавър	След средно образование	Редовна	Загубил права	36

За съжаление, продължават негативните тенденции към намаляване на общия брой студенти (с 32 души по-малко спрямо предходната година) и броя на прекъсналите и загубили права студенти. Твърде рестриктивната държавна политика по отношение на отпуснатите места за държавна поръчка и навлизащата финансова децентрализация наложи вземането на тежки решения за ограничаване на задочната форма на обучение в специалности като „География“ и „Културен туризъм“. От друга страна, желаещите да се обучават или прехвърлят в задочна форма на обучение нарастват, което е обяснимо със специфичните социално-икономически фактори, характерни за България и Северния централен район.

Разпределението на учащите в ОКС „бакалавър“ по съответните професионални направления е представено в таблица 3.

Табл. 3

Разпределение на студентите ОКС „бакалавър“ в Исторически факултет по професионални направления (към 20.09.2018 г.)

Професионални направления	Задочно обучение	Редовно обучение
1.3. „Педагогика на обучението по ...“	48	40
2.2. „История и археология“	58	77
3.1. „Социология, антропология, науки за културата“	24	100
4.4. „Науки за Земята“	13	51
ОБЩО	143	268

Запазва се водещото място в редовна форма на обучение на професионалното направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“ с общо 100 студенти. Това е само едната видима количествена справка във Факултета. Подробната финансова разбивка на тежестта на отделните направления и катедри в общия факултетски бюджет (продължава да бъде с доста сериозен пасив) разкрива сериозни диспропорции.

Похвална е инициативността на редица колеги и на деканското ръководство за популяризиране на бакалавърските програми, което до голяма степен ще изпълни заложените план-прием за четирите професионални направления през академичната 2018-2019 година – таблица 4. Имаме 100% изпълнена държавна поръчка за направление 4.4. „Науки за земята“. В направление 3.1. „Социология, антропология, науки за културата“ има 1 свободно място. В направление 1.3 „Педагогика на обучението по ...“ ситуационният анализ на приетите първокурсници е обнадеждаващ, защото спецификата на общите факултетски учебни планове позволява формирането на общи потоци по история, география, български език и литература. За историческите дисциплини студентите първокурсници редовна форма на обучение са 20 души, за задочна форма на обучение са 23 души, а за Филиал Враца са 29 души. За географските

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

дисциплини студентите първокурсници редовна форма на обучение са 23 души, за задочна форма на обучение - 26 души, а за Филиал Враца са 26 души. Направлението 2.2. „История и археология“ е най-проблемното за текущия прием и в оставащите дни до откриването на новата академична година има нужда от подкрепата и усилията на всички нас.

Табл. 4

План-прием за учебната 2018/2019 г. по специалности и форми,
ОКС „бакалавър“ в Исторически факултет (към 20.09.2018 г.)

Специалност/ Форма	Заявени	Реализирани	Свободни места
Педагогика на обучението по история и география (з.о.)	15	14	1
Педагогика на обучението по история и география (р.о.)	15	15	0
Педагогика на обучението по история и чужд език (р.о.)	12	0	0
Педагогика на обучението по история и информационни технологии (р.о.)	12	0	12
Педагогика на обучението по география и физическо възпитание (р.о.)	12	0	12
Археология (р.о.)	10	13	0
История (з.о.)	19	14	5
История (р.о.)	20	9	10
Етнология (р.о.)	10	6	1
Културен туризъм (р.о.)	21	21	0
География (р.о.)	10	10	0
Регионално развитие и геоикономика (р.о.)	10	12	0
Педагогика на обучението по история и философия (р.о.) – Враца	15	10	5

Обучение в магистърски програми

В началото на месец ноември 2017 г., вследствие на трите приема, започнаха обучение общо 72 нови магистри, разпределени 48 от ДПН (9 дистанционна, 39 задочна форма на обучение) и 24 от СПН (2 дистанционна, 3 задочна и 19 редовна форма на обучение). Към настоящия момент на приключването на доклада все още не са окончателни данните за новите магистри. Предварителните такива показват, че ще бъде приет приблизително същият брой студенти в ОКС „магистър“ за академичната 2018-2019 година.

Наложената визия за редуциране на предлаганите във Факултета

магистърски програми позволи привеждането им в оптимален вид, с качествена и финансова обосновка на минималния брой обучавани. Това позволи изпълнение на изискванията за електронното попълване на учебната документация в системата *e-преподавател*, разпределението на държавната поръчка по програми и направления и по-бързото и своевременно разплащане на хонорарите. Не успяхме да ограничим натрупването на значителна аудиторна заетост при определени преподаватели, което създава затруднения при по-гъвкавото разпределение на учебния процес в петъчно-съботно-неделния цикъл.

След проведени дискусии с ръководителите на магистърските програми Факултетният съвет утвърди програмите, формите и разпределението на местата държавна поръчка за ОКС „магистър“ 2018-2019 академична година. За трета поредна година се наложи само в две от професионалните направления – 2.2. „История и археология“ и 1.3. „Педагогика на обучението по ...“, да се предвидят места. За направление 2.2. „История и археология“ в общо 4 магистърски програми („Археология“, „История. Българска история“, „Обща история. Европейската цивилизация: антично и средновековно наследство“ и „Културно-историческо наследство (Културен туризъм)“ се разпределят 16 броя места за държавна поръчка. А в направление 1.3. „Педагогика на обучението по ...“ са предвидени 6 броя места държавна поръчка.

Профилът на днешните магистри във Факултета показва интерес към магистърските програми от направление 1.3. „Педагогика на обучението по ...“, които за периода са 60% от всички. За предстоящата учебна година предварителните резултати показват, че в образователните програми ОКС „магистър“ по „География и икономика“ от ДПН и СПН ще бъдат приети 35 студенти. Най-новата ни магистърска програма по „История и цивилизации“ от ДПН набира над 10 студенти. Традиционен интерес има към програмите от направление 2.2 „История и археология“ с отпуснати места за държавна поръчка: „Археология“, „История. Българска история“, „Обща история.

Европейската цивилизация: антично и средновековно наследство“ и „Културно-историческо наследство (Културен туризъм)“. Продължават своето развитие нашите магистърски програми в дистанционна форма на обучение като: „Културно-историческо наследство (Културен туризъм)“, „Културен туризъм“, „Културно-историческо наследство в България и Русия“ и „Етнология“, при които липсва ограничението за минимален брой обучаеми.

Динамиката в спектъра от търсене на магистърски програми очертава „изхабяване“ на онези, които са с над десетгодишна давност, и перспектива пред пазарно ориентираните, както и на тези в симбиоза с други сродни Факултети. Даваме си сметка, че предлагането на привлекателни магистърски програми е наша обща задача и е продиктувано от стремежа на академичната колегия да открие ниши в пазарните потребности. Аудиторната заетост в магистърското обучение подпомага хорариумите на колеги и позволява допълнителното материално стимулиране на останалите. Утвърждаването и стабилизирането на действащите и наново акредитирани образователни програми в ОКС „магистър“ налага оперативни действия в посока реструктурирането им (по примера на бакалавърските), в т.ч. чрез интегриране на усилия на колеги от всички катедри и такива извън Факултета, които имат необходимите компетенции.

Дипломиране на студентите

Налаганият стил на екипна работа се потвърди при организацията и провеждането на мащабното и тържествено връчване на дипломите на 23 май 2018 г. В официалната промоция се включиха близо 110 студенти (от общо 167 абсолвенти), които бяха завършили през юни и септември 2017 г. и февруари 2018 г. Петя Георгиева Пенева от специалност „Културен туризъм“ получи сребърен медал на Историческия факултет като първенец на випуска и беше наградена със сребърен медал на Факултета.

II. Управление на качеството и рейтинг

Управление на качеството

В съответствие с провежданата във ВТУ политика по управлението на качеството, в Историческия факултет действа Факултетска комисия по управление на качеството и акредитацията (ФКУКА) с председател ресорния зам.-декан доц. д-р Николай Кънев. Управлението на качеството във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ е един от ресорите с ключово значение за функционирането на Университета като цялостна система в неговата вътрешна и външна среда. Съобразно чл. 6, ал. 4 и ал. 5 от Закона за висшето образование, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ осигурява качеството на образованието и научните изследвания чрез вътрешна Система за управление на качеството, която обхваща оценяването и поддържането на качеството на обучение и оценяване на академичния състав, посредством проучване на студентското мнение минимум веднъж през учебната година. Функциите на Системата включват всички дейности, които допринасят за осъществяване на образователната политика, периодичната проверка за установяване изпълнението на изискването на съответните образователни стандарти и обратната връзка с коригиращи действия за подобряване на процесите.

Ключов момент за системата на качеството са процесите, свързани с изследване на удовлетвореността от предоставяната образователна услуга от Университета. Изследването на този процес се свързва и с оценката на конкурентоспособността на ВТУ и на степента на съответствие на неговата услуга с потребителските изисквания. Оценката на качеството на обучение във Великотърновския университет се осъществява посредством разработени анкетни карти, съгласно процедурата по качество *Измерване на изисквания и удовлетвореност на заинтересованите страни*, регламентираща правилата за измерване на очаквания, изисквания и удовлетвореност на всички заинтересовани страни – студенти, докторанти, преподавателски и административен състав, потребители на кадри,

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

завършили студенти. Процедурата се прилага в звената на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”, вкл. и в ИФ, чиято дейност, като част от Системата за управление на качеството, е свързана с измерване на очаквания, изисквания и удовлетвореност на заинтересованите страни.

Съгласно изискванията, през зимния семестър на учебната 2017/2018 г. в ИФ бе извършено комплексно анкетно проучване, резултатите от което са отразени в *Доклад за проведеното анкетно проучване през учебната 2017/2018 г. в Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“* до заместник-ректора по управление на качеството и акредитацията на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, който е приет от Факултетния съвет на ИФ и е общодостъпен на страницата на Факултета (http://www.uni-vt.bg/res/4605/Doklad_anketirane_IF_2018.pdf).

С оправдано задоволство може да бъде отбелязано, че и през изтеклата година ИФ се представи много добре при анкетните проучвания. Те показаха една сравнително доста висока и над средната за университета степен на одобрение сред студентите, докторантите, преподавателите и потребителите на кадри на нашия Факултет, а също така и липсата на индикации за корупционни практики в него. Освен по резултатите от анкетирането и по брой на анкетираните ИФ заема едно от призовите места във ВТУ.

През зимния семестър на учебната 2017/2018 година, в рамките на извършената експертна оценка на риска във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, съответната *Процедура по експертната оценка на риска* бе проведена и в Историческия факултет на ВТУ. Експертната оценка на риска за ИФ на ВТУ очертава едно като цяло сравнително добро състояние на Факултета, тъй като общата му претеглена оценка от 4,506 съответства на умерен сумарен риск по скалата за оценяване. За сравнение, предходната оценка на риска в ИФ за учебната 2016/2017 г. показва обща претеглена оценка от 4,864, т.е., в резултат на работата на деканското ръководство и на академичния състав за минимизиране на въздействието на рисковите фактори и за по-добро позициониране на ИФ като водещо академично звено, общата

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

претеглена оценка на риска за факултета е намаляла с над 35 стотни, а най-високата рискова оценка по отделен компонент е намаляла от 0,75 на 0,69. Сред деветте оценявани компонента, като рискови фактори с относително по-висок сумарен риск спрямо общата претеглена оценка на риска за ИФ, се очертават „Социално-икономически и демографски условия“ (с 0,686), „Интерес от страна на студенти/докторанти“ (с 0,641) и „Законово-нормативна база“ (с 0,567).

Рисковите фактори, които са асоциирани с относително най-нисък сумарен риск за Историческия факултет са „Рейтинг на съответното професионално направление“ (с 0,370), „Кадрова обезпеченост“ (с 0,383) и „Акредитация на съответното професионално направление“ (с 0,392). Считаме, че по отношение на тези фактори на този етап е безусловно необходимо да се поддържа възможно най-ниско ниво на риск. Що се отнася до удовлетвореността на потребителите и на други заинтересовани страни, считаме, че политиката на факултета трябва да е насочена към поддържане на постоянен диалог с тях и към оптималното им привличане в дейности на факултетско и на университетско ниво.

Резултатите от извършената експертна оценка в ИФ бяха обобщени и представени в нарочен *Доклад за проведената процедура по експертна оценка на риска в Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ през учебната 2017/2018 г.* до ресорния зам.-ректор през м. януари 2018 г. Докладът е достъпен на страницата на ИФ:

(http://www.uni-vt.bg/res/4604/Doklad_IF_ocenka_na_riska_2017_2018.pdf).

През отчетния период нашият факултет, в лицето на ресорния заместник-декан, както и на другите ни представители в Университетската комисия по управление на качеството и акредитацията и в нейните подкомисии, участва активно в работата на УКУКА, както и на създадените в нейните рамки временни комисии, включително и временната комисия във връзка с анкетните карти и процеса на анкетиране във ВТУ.

Атестиране на преподавателския състав

Неразривно свързан с управлението на качеството е и въпросът за атестирането на преподавателския състав. В ИФ функционира Факултетска атестационна комисия, която през периода разгледа документите и бяха атестирани следните преподаватели от ИФ: проф. д.и.н. Иван Асенов Тютюнджиев, проф. д-р Пламен Христов Павлов, проф. д-р Петко Стефанов Петков, доц. д-р Симеон Атанасов Симеонов, доц. д-р Росина Людмила Костова, гл. ас. д-р Момчил Младенов Минчев, гл. ас. д-р Светла Христова Глушкова, гл. ас. д-р Илияна Димитрова Ганчева, ст. преподавател Диана Димитрова Нешкова и преподавател Димитър Сергеев Димитров – всичките с окончателна „положителна“ оценка.

Рейтинг

Според последното издание на рейтинговата класация на висшите училища в България по професионални направления, нашият факултет се позиционира по следния начин (таблица 5):

Табл. 5

**Място на професионални направления 1.3, 2.2, 3.1 и 4.4 на ИФ
в националната рейтингова класация**

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	КЛАСИРАНЕ	ОЦЕНКА
1.3. „Педагогика на обучението по ...“	4-то място (на 1-во място – СУ)	42 (СУ – 49)
2.2. „История и археология“	2-ро място (след СУ и с равен брой точки с НБУ)	48 (СУ – 58; НБУ – 48)
3.1. „Социология, антропология, науки за културата“	5-то място (на 1-во място – СУ)	43 (СУ – 58)
4.4. „Науки за земята“	5-то място (на 1-во място – СУ)	42 (СУ – 62)

В сравнение с предходната рейтингова класация, при основното ни направление 2.2. „История и археология“ в класацията за 2017 г. имаме сериозен повод за гордост, като отбелязваме най-голям успех и сега вече сме класирани на

второ място (с равен брой точки с НБУ, който е на трето място). Изцяло сме стопили разликата с НБУ от предишните години, която в началото на мандата беше съществена. Разликата със СУ „Св. Климент Охридски“ е леко намалена, макар за съжаление продължава да е твърде голяма и сега е десет точки.

Повишение от 41 на 42 точки спрямо предходната година отбелязваме при направление 1.3. „Педагогика на обучението по ...“, като това се оказва достатъчно направлението да се изкачи с цели две позиции по-високо в сравнение с рейтинговата класация за 2016 г. и да заеме четвърто място. Намалена на седем точки е и дистанцията с първия в класацията в това направление – СУ „Св. Климент Охридски“, който има 49 точки.

Съвсем леко отстъпление имаме при две от останалите направления, по които се осъществява обучение във Факултета. Макар и само с по една точка, е по-нисък резултата ни спрямо миналогодишния в направление 3.1. „Социология, антропология, науки за културата“ и направление 4.4. „Науки за земята“, поради което в рейтинговата класация за 2017 г. те са класирани на пето място в страната. Притеснителна е сравнително голямата разлика при тези направления с класирания на първо място СУ „Св. Климент Охридски“, която е съответно 15 и 20 точки.

Подобно и на миналата година, със съжаление констатираме, че както е добре известно, рейтинговата класация на висшите училища в Република България продължава да се изготвя по такъв начин, че да облагодетелства някои привилегирани университети. При нейното изготвянето е занижена тежестта на акредитационните оценки, а научната продукция, която не е по SCOPUS и Web of Science, напълно се игнорира. Продължават да имат несъразмерно голяма тежест такива включени в нея критерии, каквито са осигурителният доход и заплащането на работещите възпитаници на висшите училища, приносят им в осигурителната система на страната, процентът на безработни сред тях и др. подобни. Тези критерии на практика неизбежно позиционират извънстоличните университети като ВТУ извън призовите места на рейтинговата класация, например и поради факта, че ВТУ

се намира в Северния централен район, който е на предпоследно място в страната по общи икономически показатели, по среден размер на работната заплата и по ниво на безработицата в страната.

Въпреки това, най-силното ни направление – История и археология, вече е на второ място в страната (макар и с нереално голяма разлика в точките с първия – СУ), а останалите ни три професионални направления имат сходни резултати с преките си „конкуренти“ в рейтинговата класация.

Деканското ръководство на ИФ нееднократно и под различна форма е поставяло пред Ръководството на Университета въпроса за предприемане на всички възможни действия от страна на ВТУ пред МОН, включително и съвместно с други академични институции в страната (ИФ се е включвал и сме подкрепяли протестни действия в тази насока), така че да бъде променена адекватно методиката, по която се изготвя рейтинговата класация на висшите училища в България.

И през този отчетен период, също както и през предишния, деканското ръководство прави всичко, което е по силите му и пряко зависи от него, за да подобри класирането ни в националната рейтингова класация.

III. Научна дейност

Научноизследователската дейност продължава да бъде един от нашите приоритети. Факултетът се стреми, според възможностите си, да създава и поддържа условия за научноизследователска дейност на академичния си състав. Като водещи цели на научноизследователската ни дейност са очертани, на първо място поддържането на високо качество на научната продукция, а на второ място (но в пряка връзка с първото) ориентирането на публикационната активност на преподавателския състав към издания, включени в международни референтни листи и особено в SCOPUS (с оглед изискванията, поставени пред системата на висшето образование в страната през последните години). Необходимо е да припомним, че за поредна година по отношение отчитането на нашата научно-изследователска

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ”
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

дейност сме поставени в едно крайно неблагоприятно и абсурдно положение. Въпреки, че нашият Факултет е сред водещите в областта на хуманитаристиката в страната, има голяма по обем и със сериозна научна тежест научноизследователска продукция, последната почти не се взема предвид при оценката на научноизследователската ни дейност. Тя е с твърде ниска тежест при формирането на рейтинговата класация на университетите, факултетите и научните направления; при финансирането; дори при акредитацията (поради наложените изисквания на МОН, особено с налагането на SCOPUS като единствено мерило за научна продукция), против което ИФ е протестираше многократно, включително с писма и декларации пред самото министерство. Така наложените изисквания, които не са съобразени със спецификите на различните научно-образователни направления в областта на хуманитаристиката, нито с условията на българската академична среда (и са адекватни само за сферата на природните науки), са безалтернативно и изкуствено външно привнесени в резултат на определени интереси и като резултат те предопределят ниски отчетни стойности с всички произтичащи от това последствия. Това с пълна сила се за почти всички български научни и академични звена и структури в областта на хуманитарните науки въобще.

И през този отчетен период за деканското ръководство на ИФ и за целият преподавателски състав продължава да е приоритет осигуряването на възможно по-голяма публичност на резултатите от научноизследователската, художественотворческата и изпълнителската дейност на преподавателите, както чрез организирането на съответните научни форуми, така и чрез поддържането на собствени възможности за публикуване.

Конференции, научни и художествено-творчески прояви

През отчетния период в Исторически факултет са проведени следните конференции и научни прояви, организирани от Факултета и от негови структурни звена:

1. Международна научна конференция „Симеонова България в историята на европейския Югоизток. 1100 години от битката при Ахелой“, 25–27 октомври 2017 г. Организатори: Исторически факултет на ВТУ, катедра „Стара и средновековна история“, Център по медиевистични изследвания при ИФ на ВТУ, Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, община Поморие, РИМ – гр. Бургас, ИМ – гр. Поморие;
2. Дванадесета Международна научна конференция „България, българите и Европа – мит, история, съвремие“, 31 октомври 2017 г. Организатор: Исторически факултет;
3. Научна конференция „100 години Октомврийска революция – реалности и историческа памет“, 10–11 ноември 2017 г. Организатор: Исторически факултет, катедра „Нова и най-нова обща история“;
4. Международна научна конференция „140 години от началото на Руско-турската освободителна война (1877–1878 г.)“, 17 ноември 2017 г. Организатори: Исторически факултет, катедра „Нова и най-нова история на България“;
5. Международен симпозиум „Образование 21“, 24–25 ноември 2017 г. Организатори: Исторически факултет, катедра „Нова и най-нова история на България“ и катедра „География“;
6. Научна конференция „Конституция и държавност“, 1 декември 2017 г. Организатор: Исторически факултет, катедра „Нова и най-нова история на България“;
7. Ученическа конференция „Пространство и време“, 24–25 февруари 2018 г. Организатори: Академия за Лидери на Исторически факултет, Ателие „История и памет“, Исторически факултет, с подкрепата на Студентски съвет на ВТУ;
8. Осма студентска научна конференция „Мартенски студентски четения“, 30–31 март 2018 г. Организатори: Исторически факултет, Клуб по

- българска медиевистика, Клуб „История и памет“, Студентски съвет на ВТУ;
9. Международна научна конференция „Криза-война-мир. Европа и Балканите 1877–1878“, 29 май 2018 г. Организатори: Исторически факултет, катедра „Нова и най-нова обща история“;
 10. Международна научна конференция „Спасяването на българските евреи – събития и личности“ по повод 75 години от спасяването на българските евреи през 1943 г., 14–15 юни 2018 г. Организатори: Исторически факултет, катедра „Стара и средновековна история“ и катедра „Нова и най-нова история на България“;
 11. Научна конференция „Късноримският кастел Ковачевско кале и българските земи през IV–VI в.“, 15 юни 2018 г. Организатори: Исторически факултет, катедра „Археология“;
 12. Трета международна научна конференция „Войната и мирът – минало, настояще и предизвикателства“, 22 юни 2018 г. Организатори: Исторически факултет, катедра „Нова и най-нова история на България“.

От Исторически факултет и катедра „Стара и средновековна история“ е организирана и предстои провеждането на Научна конференция по повод 25-годишнината на списание „Епохи“ на 20 септември 2018 г.

Подреждането на всички посочени конференции и научни прояви е изготвено единствено по хронологичния ред на тяхното провеждане, тъй като всички те са дали своя принос за развитието на науката и за утвърждаване на авторитета на Историческия факултет и на ВТУ.

Освен с горепосочените научни конференции и конгреси, авторитетът на ИФ като една от утвърдените научни институции в страната, се потвърждава и от научната продукция на колегите от Факултета. През 2017-2018 г. (преди края на отчетния период), съгласно данните в електронния регистър за научната дейност във ВТУ, преподавателите от ИФ имат излезли общо 274 публикации – монографии,

студии, статии, учебници и учебни помагала (т.е. с близо 16% повече в сравнение с миналия отчетен период), а участията им в научни форуми в страната и чужбина са общо 110 (което е съпоставимо с предходния период).

В Историческия факултет понастоящем функционират шест научно-изследователски центъра: Център за етнология и културна антропология, Център по географски информационни системи, Център за изследване на комунизма, Център по геoarхеология, Център за медиевистични изследвания и Център за приложни регионални и географски изследвания. Важно е да се отбележи, че и през този отчетен период, както и в предишните години, тези научно-изследователски центрове, някои от които вече са с национална и международна репутация и са приети в престижни международни изследователски мрежи, въпреки че с дейността си подпомагат научноизследователската работа във Факултета и Университета и допринасят за техния по-добър имидж, не натоварват с нито лев бюджета на ВТУ.

Публикационно-издателска дейност

Важна и авторитетна трибуна за осигуряване на публичност на научноизследователската дейност на преподавателите от ИФ е издаваното от Факултета списание „Епохи“, което през последните три години се радва на все по-сериозен интерес и неслучайно е търсено и от широк кръг външни автори от най-различни академични и научни институции в страната, както и от чужбина – от Франция, Русия, Украйна, Македония, Полша, Сърбия, Армения, Гърция, САЩ, Канада, желаещи да публикуват свои материали в него. Списанието излиза два пъти в годината, което е регламентирано и приетия от ФС на ИФ негов статут, едновременно и като книжно тяло и в електронен вид – на собствена електронна платформа на сайта на ВТУ. На е-страницата на списанието функционира и негов пълноценен електронен архив, който, като и въобще интернет страницата на списанието, се радва на изключително силен интерес и до момента вече са

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

регистрирани повече от петдесет хиляди тегления на статии от различни броеве, като най-голям брой тегления се падат на книжките от 2016 и 2017 г.

Успешните ни усилия за налагането и утвърждаването на списание „Епохи“ като едно от водещите и авторитетни реферирани издания в страната, вече познато и в чужбина, се увенчаха с успешното кандидатстване и включването на списанието в няколко международни мрежи за реферирание и индексирание, включително и изключително авторитетната световна мрежа ERIH Plus.

Всичко това е част от усилията на новата редакционна колегия на списанието и на деканското ръководство за развитието на сп. „Епохи“, както и за привеждането му към всички изисквания на SCOPUS с оглед на възможността да се кандидатства за включване на изданието в системата на SCOPUS още преди края на мандата на настоящото деканско ръководство. Констатираните сериозни липси на издадени броеве преди 2014 г. представлява сериозен проблем и потенциална заплаха при бъдещото ни кандидатстване пред SCOPUS и други референтни мрежи. Тук с голямо съжаление можем да констатираме, че редица от пропуските в миналото по отношение на издаването на сп. „Епохи“ сега се оказват непреодолима пречка, която няма как да бъде коригирана.

И за тази година възможности за публикуване ИФ осигурява на преподавателите си и чрез вече традиционното свое годишно издание „България, българите и Европа – мит, история, съвремие“, което излиза на електронен носител. През периода започна и издаването на Годишник на Историческия факултет – продължител на добре познатите в близкото минало Трудове на ВТУ – Исторически факултет, който има амбицията да даде нови възможности за увеличаване на публикационната активност на преподавателите от Факултета.

Деканското ръководство на ИФ продължава традиционната за Факултета политика за поощряване реализацията на научноизследователската дейност на преподавателите, които са освободени от необходимостта да плащат такси за публикуване в изданията на Факултета или за участие в научни конференции и

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

прояви, на които ИФ се явява организатор или съорганизатор. С оглед на недостатъчното финансиране на научноизследователската дейност от ВТУ и държавата, за осъществяване на горепосоченото ИФ прибегва до различни форми на външно сътрудничество, включително и до привличане на външни спонсори. Освен това Факултетът поддържа много добро сътрудничество с външни партньори – научноизследователски и образователни организации и звена, с което се улеснява достъпа до публикуване на научноизследователската продукция на преподавателския състав в издания на други университети и научноизследователски институции, както в страната, така и в чужбина.

Във връзка с популяризирането на научноизследователската ни дейност за издигането и утвърждаването на имиджа на ИФ трябва да бъде отчетено и периодичното включване на преподаватели в телевизионни предавания с много висок рейтинг („История.бг“ по БНТ, БНТ, Нова телевизия, Националното радио и други национални и регионални кабелни, ефирни и печатни медии). Проф. д-р Пламен Павлов е несменяемият водещ на едно от най-популярните предавания в българския ефир – „Час по България“ по телевизия СКАТ и като такъв отдавна вече се е превърнал в един от най-разпознаваемите наши историци и един от телевизионерските символи на българската история за широката общественост в цялата страна.

Всички тези участия имат силен ефект по отношение рекламирането на ИФ и на ВТУ като цяло и в същото време съдействат за популяризиране на научноизследователската дейност и достижения на утвърдени преподаватели, а освен това в тях се представят и отделни заглавия от факултетската научна продукция. Популяризиране на научноизследователска ни продукция се осъществява и при посещенията на колеги на научни и други форуми в страната и чужбина, вкл. и при тези по програма „Еразъм“.

В рамките на самия Факултет и библиотеката към него перманентно се представят книгите на преподавателите от ИФ, като е обособен кът, където са

изложени заглавия на книги, издадени през последните години. Безспорен принос за имиджа на ВТУ и на ИФ и в същото време – несъмнено доказателство за високия авторитет на ИФ на ВТУ като академичен център, чиито преподаватели поддържат най-високо качество на научно-изследователска дейност, е фактът, че през изтеклия период за цялостната си дейност със званието „Почетен гражданин на Велико Търново“ бе отличен проф. д-р Пламен Павлов, а други колеги получиха различни престижни награди и номинации.

Студентска научна и художествено-творческа дейност

Историческият факултет на ВТУ винаги е бил и продължава да бъде едно от тези академични звена, за които въвличането на студентите и докторантите в нелекия път на науката е приоритет не само на думи. Като доказателство за това, следва с гордост да изтъкнем, че продължаваме традицията факултетските Мартенски студентски четения, чието осмо издание се проведе на 30–31 март 2018 година. Тази научна проява за студенти и докторанти се утвърди като най-голямата в страната на научните направления, които са застъпени в нашия Факултет. Мартенските студентски четения са признание за авторитетен форум, чиято основна цел е да стимулира първите по-сериозни стъпки на студентите и докторантите в областта на историята, археологията, географията, културния туризъм и етнологията. Този форум привлича участници от всички основни български университети – ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, СУ „Св. Климент Охридски“, ПУ „Паисий Хилендарски“, ШУ „Епископ Константин Преславски“ и ЮЗУ „Неофит Рилски“, както и докторанти от БАН. Материалите от миналогодишните Мартенски четения бяха издадени от Университетското издателство на ВТУ в началото на м. март и бяха представени пред участниците в тазгодишното осмо издание на форума.

Активна и многообразна дейност беше развивана от съществуващите в ИФ студентски клубове – Ателие „История и памет“, Студентски клуб „Старопрестолни етнолози“, Студентски клуб по археология „Проф. д.и.н. Станчо Ваклинов“ и

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ”
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

новоучредения през тази учебна година Студентски клуб „Античност и медиевистика“. Така например, на 14 април 2018 г. се проведе студентска кръгла маса под надслов „Осемстотингодишната мечта“, посветена на 800-годишнината от възкачването на престола на цар Иван Асен II (1218–1241). Кръглата маса бе и първата публична научна проява, организирана от учредения в края на 2017 г. Студентски клуб „Античност и медиевистика“ към Историческия факултет на ВТУ, осъществена съвместно с Ателие „История и памет“ към ИФ. Организирана бе и учебна екскурзия до Никополис ад Иструм.

Бих искал да благодаря от името на цялото деканско ръководство на всички колеги, които отделят от своето време за да работят със студентите за подпомагане на тяхното научно, творческо и личностно израстване. Не бих искал да пропусна нито дейността на преподаватели, докторанти и студенти за организирането и провеждането на Мартенските студентски четения, нито дейността на Музея на ВТУ, който в тясно сътрудничество с Ателие „История и памет“ и със Студентски клуб „Старопрестолни етнолози“, активно съдейства за осъществяване на голяма част от художествено-творческите и научни прояви на студентите. Специални благодарности и за колегите организирали дейности по провеждането на емблематичните археологически, географски, културно-исторически практики, и за която и да е друга дейност, участие и усилие на всеки член на нашата академична общност в това отношение.

Докторанти

В досега акредитираните в ИФ 10 докторски програми през отчетения период са се обучавали общо 74 докторанти, което ни отрежда едно от водещите места в рамките на ВТУ. Успешно приключи и процесът на акредитиране на още една нова докторска програма – Методика на обучението по история.

Обучението на докторанти във Факултета се осъществява изцяло според законовите изисквания и с редовно тримесечно и годишно отчитане на

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

изпълнението на индивидуалния учебен план на всеки един докторант. Отчетите се заверяват от научните ръководители на докторантите, както и от двамата зам.-декани по учебната и научноизследователската работа. Организацията, координирането и контролът на дейностите, свързани с обучението на нашите докторанти гарантира публичност на всички конкурси и процедури и на резултатите от тях чрез публикуването им на сайта на ВТУ.

Във връзка с нарастващото значение на обучението на докторанти и техния значителен брой, както и поради все по-сериозните изисквания на НАОА и направените препоръки по САНК за осигуряване на подходяща работна среда на докторантите, кабинет 539 в ИФ бе преобразуван в докторантски работен кабинет към Факултета и вече една учебна година успешно функционира под наименованието „Кабинет за докторантски практики“.

През отчетния период в ИФ към защита са били насочени 7 дисертации за придобиване на ОНС „доктор“, като всички те са успешно защитени. През изтеклата година дванадесет докторанти са отчислени с право на защита, а четирима докторанти – без право на защита. Биха могли да се отправят някои забележки към системата *e-докторант*, която все още не функционира в своята пълнота.

През периода септември 2017 – май 2018 г., съобразно нормативните изисквания, в ИФ са атестирани 55 докторанти, от които 46 са получили оценка „много добра“, 4-ма – оценка „добра“, 3-ма – „задоволителна“ и 2-ма – оценка „незадоволителна“. Тези количествени характеристики говорят сами по себе си за качеството на обучение на докторантите в ИФ, като показателно е, че положителните оценки са над 96% от всички оценки, а с оценка „много добра“ е оценена работата на почти 84% от докторантите във Факултета.

В съответствие с новия правилник за обучението на докторанти във ВТУ през академичната 2017/2018 година на докторантите първа и втора година (редовна форма на обучение) в Исторически факултет бе възложена асистираща дейност към Факултета за по две седмици в рамките на учебната година. Това в известна степен

компенсира невъзможността на докторантите да бъдат възложени семинарни упражнения с оглед цялостното намаляване на учебните часове във Факултета. Следва да отбележим, че именно ИФ бе сред основните инициатори на университетско ниво нормативно да се даде възможност вземането на часове от докторанти да бъде заменено с асистираща дейност в полза на факултетите и катедрите във ВТУ.

IV. Акредитация и работа със студенти

Отчетният период е свързан с инвестирането на сериозен интелектуален и времеви ресурс на академичния състав в разкритите *десет процедури* за програмна акредитация във всички професионални направления, в които се реализира обучение в Историческия факултет. Те са финализирани спрямо две от четирите професионални направления за ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, а именно 4.4. „*Науки за Земята*“ и 2.2. „*История и археология*“ и спрямо осем докторски програми в три от професионалните направления, една от които е стартирана в предходния отчетен период. Предстои последният етап от процедурата по програмна акредитация на ОНС „доктор“ по Етнология в професионалното направление 3.1. „*Социология, антропология и науки за културата*“.

В съответствие с процедурните изисквания и методическите насоки на НАОА и в изпълнение на графика на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ за разкриване на нова програмна акредитация, през отчетния период са съставени и представени в срок *11 доклада-самооценка*: 3 за професионално направление 4.4. „*Науки за Земята*“ и 2.2. „*История и археология*“, вкл. за пръв път автономен доклад-самооценка за дистанционна форма на обучение по образователни програми (специалности) от професионално направление 2.2 „*История и археология*“ (Културно-историческо наследство (културен туризъм) за притежаващи ОКС „бакалавър“ или ОКС „магистър“ в същото професионално направление) и Културно-историческо наследство в България и Русия, за притежаващи ОКС „бакалавър“ или ОКС

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

„магистър“ в други професионални направления и 8 доклада-самооценка за програмна акредитация на обучението по докторски програми. Успешно бе защитен доклада-самооценка за разкриване на обучение по докторска програма Методика на обучението по история в професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по ...“, работата по съставянето на който е приключена в предходния отчетен период.

Зад статистическата неутралност и изброените факти се крие усилената и отговорна работа на 12 комисии, включващи почти целия академичен състав на Историческия факултет и значителен брой докторанти (виж таблица 6).

За разлика от съставянето на докладите-самооценка за програмна акредитация на професионално направление 4.4. „Науки за Земята“ и на обучението в повечето докторски програми, това на професионално направление 2.2. „История и археология“ засягаше дейността на четири от петте катедри в Историческия факултет. Това наложи декомпозирането на работата в 10 подкомисии в съответствие със спецификата на ESG – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от Закона за висше образование, под ръководството на проф. д-р Ивелин Иванов, доц. д-р Олег Александров, доц. д-р Росина Костова, доц. д-р Надежда Христова, доц. д-р Анка Игнатова, доц. д-р Виолета Георгиева, доц. д-р Гергана Георгиева, гл. ас. д-р Светла Глушкова и гл. ас. д-р Илияна Ганчева.

Проведените в периода 03-10.10.2017 г. работни срещи и последвалите на няколко етапа оперативни такива на Деканското ръководство с представителите на комисиите и подкомисиите целяха да оптимизират работата по съставянето на 7-те доклада в професионалното направление според новите методически изисквания на НАОА.

Табл. 6

Комисии за съставяне на докладите-самооценка
за програмна акредитация на професионални направления
и на обучението по докторски програми в Историческия факултет

Доклад-самооценка на ...	Председател на комисията	Брой членове, от които докторанти	Заповед на Декана на Историческия факултет №/дата
ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ			
4.4. „Науки за Земята“	проф. дн А. Дерменджиев	17 (2)	ФД-05-08/14.03.2016
2.2. „История и археология“ (ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“)	проф. дин И. Тютюнджиев	39 (11)	ФД-05-54/28.06.2017
2.2. „История и археология“ (дистанционна форма на обучение)	проф. дин И. Тютюнджиев	4 (0)	ФД-05-88/16.11.2017
ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ...			
Методика на обучението по история	доц. д-р Виолета Георгиева	3 (0)	ФД-05-20-А/30.03.2016
ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 4.4. НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА			
Физическа география и ландшафтознание	доц. д-р Николай Мончев	4 (0)	ФД-05-08-А/14.03.2016
Социално-икономическа география	проф. дн А. Дерменджиев	9 (2)	ФД-05-79/20.10.2017
ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.1. СОЦИОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ И НАУКИ ЗА КУЛТУРАТА			
Етнология	проф. дн М. Карамихова	6 (2)	ФД-05-75/12.10.2017
ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 2.2. ИСТОРИЯ И АРХЕОЛОГИЯ			
Археология (вкл. нумизматика, епиграфика и палеография)	Доц. д-р О. Александров	7 (3)	ФД-05-49/28.06.2017
Стара история	Доц. д-р П. Събева	7 (2)	ФД-05-53/28.06.2017
Средновековна обща история	Доц. д-р Н. Кънев	8 (3)	ФД-05-52/28.06.2017
История на България	Проф. дин М. Палангурски	13 (2)	ФД-05-50/28.06.2017
Нова и най-нова обща история	Проф. д-р В. Спиридонов	10 (3)	ФД-05-51/28.06.2017

Окончателните варианти на докладите-самооценка на професионално направление 2.2. „История и археология“ за ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, както и този за дистанционна форма на обучение бяха изпратени за редакционни

бележки на ръководителите на магистърски програми (проф. дин Милко Палангурски, проф. д-р Петко Петков, проф. д-р Стела Дерменджиева, проф. д-р Красимира Мутафова, проф. д-р Андрей Андреев) след което предадени в Центъра по управление на качеството.

Оперативните затруднения при съставянето на всички доклади-самооценка в трите професионални направления, свързани с обемния доказателствен материал и необходимостта той да бъде събран от различни административни звена, центрове и институти на висшето училище, частичната дигитализация на информацията за периода 2012-2017 г. и противоречивата такава, бяха преодоленни с общи усилия.

Докладите-самооценка очертаха обективно както реалността, в която се осъществява научната и преподавателската дейност, така и ялната визия за необходимостта от адекватна реакция спрямо променената конюнктура, готовността и най-вече възможността на академичния състав на Историческия факултет да я реализира. Това бе отчетено при четирите посещения на Експертни групи от представители на три от Постоянните комисии към НАОА, подредени хронологично както следва:

- Експертната група от Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика за програмна акредитация на професионално направление 4.4. „Науки за Земята“ (ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“) и на докторската програма *Физическа география и ландшафтознание* (период на посещение 08.11.2017 г. – 10.11.2017 г.);
- Експертната група от Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности за програмна акредитация на докторска програма *Методика на обучението по история* от професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по...“ (период на посещение 15.11.2017 г. – 17.11.2017 г.);
- Експертната група от Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика за програмна акредитация докторската

програма *Социално-икономическа география* в професионално направление 4.4. „*Науки за Земята*“ (период на посещение 21.05.2018 г. – 23.05.2018 г.);

- Експертната група от Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства за програмна акредитация на професионално направление 2.2. „*История и археология*“, (ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, дистанционна форма на обучение) и на докторските програми *Археология* (вкл. *нумизматика, епиграфика и палеография*), *Стара история, Средновековна обща история, Нова и най-нова обща история* и *История на България* в професионално направление 2.2 „*История и археология*“ (период на посещение 18.06.2018 г. – 20.06.2018 г.).

Организацията и провеждането на всички планирани срещи в програмите за посещение на Експертните групи бе съпроводено със значителни усилия.

Заслужава да се отбележат няколко значими факта:

- Категорично заявената подкрепа, която получихме от национални и регионални институции в писмена форма или чрез техни представители, сред които Министерство на образованието и науката (Дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“), Асоциацията на професионалните географи и регионалисти, Фондация „Заедно в час“, Национален исторически музей, Дирекция „Държавен военно-исторически архив“, Областните управители на Велико Търново, Бургас и Сливен, Общините Варна, Попово и Антоново, НАИМ-София – Филиал Велико Търново, Национален парк-музей „Шипка-Бузлуджа“, Дирекция Казанлък, на РИМ – Бургас, Варна, В. Търново, Русе, Силистра и Търговище, РИОСВ – Бургас, РУО – Сливен, Варна, Пловдив, Видин, Враца и Велико Търново, училища от София, Варна, Кърджали, Велико Търново и региона.
- Активността на студентите, които присъстваха на планираните срещи, вкл.

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

студенти от задочна форма на обучение, с чиято организация бяха ангажирани основно груповите отговорници.

- Отговорното отношение на по-голяма част от докторантите, както при участието им в работата на комисиите, така и при проведените срещи на Експертните групи.

Констатациите в докладите на Експертните групи за резултатите от извършените проверки за изпълнение на критериите за програмна акредитация на професионалните направления бяха могли да бъдат определени като много позитивни. Всички отчитат усилията в Историческия факултет на ВТУ за изграждане на академична среда в пълно съответствие с препоръките на НАОА по професионални направления и видимия напредък по отношение качеството на обучение на студенти и докторанти.

В следствие на решенията на НАОА от приключилите процедури в Историческия факултет са акредитирани успешно *две нови образователни програми (специалности)* в професионално направление 4.4. „*Науки за Земята*“ – *Регионално развитие и геоикономика*, ОКС „бакалавър“, редовна и задочна форма (обучение по която се осъществява от учебната 2016/2017 г.) и *Геоекология и управление на природните ресурси*, ОКС „магистър“, редовна и задочна форма (обучение по която е възможно от учебната 2014/2015 г.) и *една нова докторска програма – Методика на обучението по история* в професионално направление 1.3. „*Педагогика на обучението по ...*“.

Препоръките са свързани с увеличаване на обема на теренните практики, повишаване на публикационната активност на преподавателите в авторитетни научни издания, в реферирани научни списания и в такива с импакт фактор или импакт ранг, активизиране мобилността на докторантите по съществуващите програми за академичен обмен и сключване на договори, в които се конкретизира мобилност на докторанти от съответната докторска програма, както и стимулиране участието на докторантите в международни и във външни за ВТУ конференции.

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

Срокът на всички отправени препоръки е постоянен.

Бих искал да изкажа искрените си благодарности към ръководителите на основните обучаващи звена, ситуирани в Исторически факултет за качествено изпълнените задължения спрямо всяка от акредитационните процедури, както и на г-жа Анна Благоева – секретар на факултета, която оказва ценна организационна подкрепа спрямо осъществяването на дейностите преди, по време и след посещенията на Експертните групи.

Табл. 7

Акредитирани професионални направления (ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“) и докторски програми в Историческия факултет

Професионално направление	Оценка (период)	Дата на получаване	Срок на валидност
1.3. „Педагогика на обучението по ...“	9,18 (шест години)	21.07.2014 г.	21.07.2020 г.
2.2. „История и археология“	9,53 (шест години)	03.04.2013 г.	03.04.2019 г.
3.1. „Социология, антропология, науки за културата“	8,57 (пет години)	13.10.2015 г.	13.10.2020 г.
4.4. Науки за земята	9,03 (шест години)	05.02.2018 г.	05.02.2024 г.
Докторска програма	Оценка (период)	Дата на получаване	Срок на валидност
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1.3. „ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ...“			
Методика на обучението по география	9,42 (шест години)	25.10.2016 г.	25.10.2022 г.
Методика на обучението по история	8,80 (пет години)	06.03.2018 г.	06.03.2023 г.
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 2.2. „ИСТОРИЯ И АРХЕОЛОГИЯ“			
Археология (вкл. нумизматика, епиграфика и палеография)	9,67 (шест години)	03.04.2013 г.	03.04.2019 г.
Стара история	9,61 (шест години)	03.04.2013 г.	03.04.2019 г.
Средновековна обща история	9,59 (шест години)	03.04.2013 г.	03.04.2019 г.
Нова и най-нова обща история	9,59 (шест години)	03.04.2013 г.	03.04.2019 г.
История на България	9,61 (шест години)	03.04.2013 г.	03.04.2019 г.
Културно-историческо наследство	8,78 (пет години)	14.12.2016 г.	14.12.2021 г.
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.1. „СОЦИОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ И НАУКИ ЗА КУЛТУРАТА“			
Етнология	9,10 (шест години)	06.03.2013 г.	06.03.2019 г.
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 4.4. „НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА“			
Физическа география и ландшафтознание	9,03 (шест години)	24.04.2018 г.	24.04.2024 г.
Социално-икономическа география	9,14 (шест години)	18.02.2013 г.	18.02.2019 г.

Актуалните към момента на предаване на отчетния доклад оценки от програмната акредитация на професионалните направления и обучението по докторските програми са представени в таблица 7.

През отчетния период в отговор на изискванията спрямо нормативната база на НАОА (Процедури за САНК по изпълнение на препоръките след решение на АС, Методически насоки за изготвяне на доклад от висше училище по изпълнение на препоръките при институционална/програмна акредитация и прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав) и графика за сроковете за изпълнение на препоръки при програмна акредитация на професионални направления и на докторски програми на Центъра по управление на качеството на ВТУ бяха съставени и предадени в срок 12 доклада за следакредитационно наблюдение и контрол (САНК) за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ и за ОНС „доктор“ за четирите професионални направления в Исторически факултет, 9 от които доклади за изпълнение на препоръките в рамките на целия следакредитационен период (виж таблица 8).

Табл. 8

Доклади за САНК за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ и за ОНС „доктор“ за професионалните направления в Историческия факултет, приети в периода 20.09.2017 г. – 20.09.2018 г.

Професионално направление/докторска програма	Приет с решение на ФС на ИФ (№/дата)	Утвърден с решение на АС на ВТУ
Професионални направления		
1.3. „Педагогика на обучението по ...“	ФД-03-11/16.10.2017 г.	12/11.12.2017 г
1.3. „Педагогика на обучението по ...“	ФД-03-01/11.09.2018 г.	9/17.09.2018 г
2.2. „История и археология“	ФД-03-03/07.03.2018 г.	3/19.03.2018 г
3.1. „Социология, антропология и науки за културата“	ФД-03-11/16.11.2017 г.	11/20.11.2017
Докторски програми по професионални направления		
2.2. Културно-историческо наследство	ФД-03-02/07.02.2018 г.	3/19.03.2018 г
2.2. Археология (вкл. нумизматика, епиграфика и палеография)	ФД-03-03/07.03.2018 г.	3/19.03.2018 г
2.2. Стара история	ФД-03-03/07.03.2018 г.	3/19.03.2018 г
2.2. Средновековна обща история	ФД-03-03/07.03.2018 г.	3/19.03.2018 г
2.2. Нова и най-нова обща история	ФД-03-03/07.03.2018 г.	3/19.03.2018 г
2.2. История на България	ФД-03-03/07.03.2018 г.	3/19.03.2018 г

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

3.1. Етнология	ФД-03-02/07.02.2018 г.	2/19.02.2018 г
4.4. Социално-икономическа география	ФД-03-01/16.01.2018 г.	1/22.01.2018 г

Всички Решения на Акредитационния съвет по процедури за следакредитационно наблюдение и контрол на НАОА потвърждават получените акредитационни оценки и коректното отчитане на дейностите в Историческия факултет по изпълнение на препоръките на съответните постоянни комисии.

Общата констатация е, че през периода 20.09.2017 - 20.09.2018 г., академичният състав на Историческия факултет се справи успешно с многоетапните дейности, свързани с акредитацията на професионалните направления и докторските програми, по които реализира обучение.

Работа със студенти

Работата със студентите от Историческия факултет през отчетния период доказва, че значителна част от тях очакват провеждането на повече инициативи, в които имат възможност да участват заедно, независимо от професионалното направление, в което се обучават, както и желанието за асоцииране на студентите от бинарните специалности „Български език и география“, „Български език и история“, които са администрирани от Филологически факултет.

Откриването на академичната година за студентите на Историческия факултет бе проведено на два етапа. На 12.09.2017 г. бе церемонията за първокурсниците от трите специалности на Историческия факултет, в които през учебната 2017/2018 г. имаше прием в задочна форма на обучение. Публична лекция на тема „Балканската история като наука и като академична дисциплина (XV – XXI в.)“ проведе доц. д-р Мариана Йовевска. Тържествената церемония за студентите в редовна форма на обучение бе на 02.10.2017 г. Първата публична академична лекция, на която новоприетите студенти от седемте специалности присъстваха, бе на проф. д-р Пламен Павлов на тема „Левски – другото име на Свободата“.

В периода октомври – ноември 2017 г. бяха проведени две срещи с групите

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

отговорници на студентите в редовна форма на обучение. Създадена бе организация, както за улесненото общуване между тях самите, така и с Деканското ръководство, чрез възможностите на глобалната мрежа. Пряко тяхно следствие бе участието им в срещата със студенти от първия випуск на нашата Алма матер, организирана по инициатива на доц. д-р Анка Игнатова в Музея на Великотърновския университет на 07.12.2017 г., както и значителното представителство на студентите (вкл. такива от задочна форма на обучение) в представителния блок на Историческия факултет в шествието по случай Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост.

В периода 02 – 04. 2018 г. бе реализирано проучване на студентското мнение относно качеството на обучението в Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ чрез частично стандартизираната индивидуална анкетна карта. Целта на анкетирането бе събиране и обработване на данни, които да предоставят възможност формиране на цялостна картина на студентското мнение и за съпоставимост на резултатите по професионални направления, както и използване на обобщените резултати като доказателствен материал при процедури, свързани с акредитацията, тъй като работата по докладите-самооценка показаха, че има дефицит на емпиричен материал. Не по-малко важна цел бе активизиране дейността на груповите отговорници, които поеха персонална отговорност за организацията на анкетирането. Респонденти бяха 113 студента. Спрямо общият брой обучаеми в образователните програми (специалностите) в ОКС „бакалавър“, редовна форма на обучение са: 70,4% от студентите в професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по ...“, 67,6% от професионално направление 2.2. „История и археология“, 46,5% от професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“ и 69,7% от професионално направление 4.4. „Науки за Земята“, което гарантира представителност. Резултатите от проведеното анкетно проучване бяха представени на членовете на Факултетния съвет на Историческия факултет през месец юни 2018 г.

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

Общата оценка е, че спрямо работата със студентите има неизползвани възможности, към които ще са концентрирани усилията на Деканското ръководство. Конкретните измерения са свързани с оптимизиране на тюторската система, създаване на условия за общи студентски дейности на обучаемите от всички образователни програми, по-активна работа със студентите от ОКС „бакалавър“, задочна форма на обучение и ОКС „магистър“.

Уважаеми колеги,

В навечерието на 50-та годишнина на Историческия факултет бих искал да благодаря на моя екип, на всички Вас, на докторантите и студентите от Факултета за съпричастността и себепридаването.

Дълбоко съм убеден, че независимо от всички трудности и препятствия нашият Факултет продължава да утвърждава авторитета си сред академичното пространство. Удовлетворени от свършеното, сме с ясното съзнание за недовършените неща и с надежда, вяра и оптимизъм, че само с общи усилия положителните резултати могат да получат своето естествено продължение.

гр. Велико Търново
20.09.2018 г.

ДЕКАН НА ИФ: (п)
(проф. д.и.н. Иван Тютюнджиев)